

POLARÅRET 2007-2009

Polarmønt med isbjørn og isflager.

Jeg har kun set en isbjørn en eneste gang. Det var fra et skib. Bjørnen fulgte skibet et stykke tid, og virkede ikke skræmt af det enorme fartøj, men nærmere nysgerrig. Jeg kan huske, at jeg tænkte, hvor klodset isbjørnen løb, men alligevel med stor præcision sprang over de små skosser, mens den løb fra flage til flage. Og når afstandene imellem flagerne var for lange, sprang den bare i vandet og svømmede sig en tur. Den fik det til at se så let ud. Tydeligvis en isbjørn i sin rette element.

I forbindelse med udarbejdelsen af motivet til polarmønten har jeg undersøgt den globale opvarmnings betydning for isbjørnen. Her er billedet, jeg fik ud af det:

Det arktiske ishav krymper, og drivisen smelter hurtigere end tidligere. Isen når nærmest ikke at drive, før den er smeltet. Afstandene imellem ishavet og kontinenterne i nordøst- og vestpassagen menes i nærmere fremtid at blive isfri det meste af året. Det kan betyde, at nyisen på grund af den globale opvarmning og hyppigere storme ikke når at fryse sig fast. Selv om den tunge isbjørn er en suveræn vandrør og svømmer, også over lange distancer, så er det ikke nemt for den at færdes på tynd- og opblødt grødis.

Man har set isbjørne blive tilbage på fastlandskysterne, når der ikke har været udsigt til isflager ud mod havet. Nogle har forsøgt at krydse flere hundrede kilometer åbent hav, men er undervejs druknet på grund af sult og udmattelse. Og mange vil muligvis bukke under på denne måde. Isbjørne som har klarer sådan en tur, har nok taget ved lære, og valgt at blive på fast grund. Flere og flere isbjørne ses nu tæt på civilisationen på de nordlige breddegrader, tiltrukket af menneskenes efterladenskaber, affald, maddepoter og til og med det uagtssomme menneske, som nemt kan ende som "fast food" for bjørnen. Tænk at stå ansigt til ansigt med en truet isbjørn.

En endnu større trussel for isbjørnens fremtidige trivsel og eksistens syntes at være den menneskeskabte forurening, som via luft-, havstrømmene og fødekæden påvirker isbjørnen. Man har fundet ud af, at isbjørne ved Grønlands østkyst og omkring Svalbard har høje koncentrationer af POP'er (persistent organic pollutants (PCB/DDT/PFOS)). De frygtes at skade isbjørnernes reproduktionsevne og immunsystemer, og en syg isbjørn er lig med en død isbjørn.

Den globale opvarmning alene syntes derfor at være en overdreven begrundelse for, at isbjørnen er en truet race. Med så mange årtusinders historie bag sig, og med tanke på, hvad denne planet har været igennem i tidernes løb, syntes isbjørnen med sin fantastiske lugtesans og sin nysgerrige og udforskende natur at have mulighederne for sig. Isbjørnen vil med tiden finde sin rette plads i den vilde natur. Hvis ellers mennesket giver plads til den.

Jeg har afbilledet den modgående isbjørn med tanken om, at den med tiden vil vandre mod nye jagtmarker og måske komme i konflikt med mennesket. Isflagerne, som går ud over midtercirklen, er et tegn på, at havene vil gå over deres bredder.